

# GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 3 kr. m. k.

## PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Księztwa Naddunajskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

## MONARCHYA AUSTRYACKA.

### Rzecz urzędowa.

Lwów, 19. stycznia. Dnia 20. stycznia 1854 wyszedł i rozesłany został z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie, Oddział pierwszy, część LIV. z roku 1853 dziennika rządowego dla kraju koronnego Galicyi.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 220. Rozporządzenie ministerstwa skarbu w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości z dnia 24. października 1853 obowiązujące we wszystkich krajach koronnych o zastosowaniu pozycyi taryfowej 103. ustaw o należnościach z dnia 9. lutego i 2. sierpnia 1850 roku.

Nr. 221. Rozporządzenie ministerstwa skarbu w porozumieniu z ministeryum sprawiedliwości z dnia 24. października 1853 obowiązujące we wszystkich krajach koronnych dotyczące się zobowiązania do opłaty należności od orzeczeń w sporach incydentalnych bez różnicy formy rozstrzygnięcia sądowego.

Nr. 222. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 25. października 1853 obowiązujące we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem Lombardyi i Wenecyi, mocą którego podaje się do wiadomości zatwierdzone przez Najjaśniejszego Pana zasady przyszłego urzędowania urzędów podatkowych, tudzież ustanowienia ich stanu osobowego i płacy.

Nr. 223. Obwieszczenie ministerstw skarbu i handlu z dnia 27go października 1853 dotyczące się zniesienia urzędów celnych bocznych klasy II. w Kaniowie i Jęzorze.

Nr. 224. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z dnia 29. października 1853 dotyczące się zniesienia urzędu kontrolującego towary w Landek w Tyrolu.

### Sprawy krajowe.

(Nowy traktat pocztowy między król. pruskim a król. duńskim rządem.)

Między król. pruskim a król. duńskim rządem zawarty został nowy traktat pocztowy, który z dniem 1. lutego b. r. wchodzi w moc obowiązującą. Ponieważ zawarcie tego traktatu nastąpiło na podstawie niemiecko-austryackiego traktatu pocztowego, a zatem w przeciągu czasu także Austria uzyska ułatwienie komunikacji pocztowych z królestwem Danią, niebędzie przeto od rzeczy poznać już teraz główne postanowienia tego traktatu. Wszystkie przesyłki pocztowe między Prusami i całym duńskim terytoryum pocztowym podlegać będą odtąd tym samym zasadom i postanowieniom. Na mocy rzeczonoego traktatu istnieją dla korespondencyi między pruskiem a duńskim terytoryum pocztowym, począwszy od wspomnianego terminu następujące postanowienia. Zwykle listy mogą jak dotąd według upodobania adresanta odchodzić na miejsce przeznaczenia albo frankowane albo niefrankowane. Do frankowania listów wolno używać marków albo kopert. Opłata listów wymienianych bezpośrednio między pruskiemi a duńskimi urzędami pocztowymi składa się z portoryum duńskiego i pruskiego. Portoryum pruskie wynosi dla pruskich poczt, które od Hamburga lub od Büchen nie więcej jak o 10 mil są oddalone, 1 sgr.; dla pruskich poczt oddalonych od rzeczonych miast więcej niż dziesięć, a niedalej jak 20 mil jeograficznych 2 sgr., dla wszystkich innych pruskich poczt 3 sgr., z tym wymiarem, że się dla korespondencyi z poczt pruskich, które od Hamburga, Büchen, Swineminde albo Wismar niewięcej jak o 20 mil są odległe, tudzież dla korespondencyi z samego Swineminde do tych części królestwa duńskiego, dokąd się korespondencya ekspeduje częścią lądem częścią morzem i vice-versa przyjmuje przeciętną pozycyę 2 sgr. Duńskie portoryum z wszystkich i do wszystkich poczt duńskich odległych od Hamburga i Büchen do dziesięciu mil jeograficznych wynosi 1 sgr., z wszystkich zaś innych i do wszystkich innych duńskich poczt 2 sgr. Waga pojedynczego listu tak w portoryum pruskim jak i duńskim oznaczona jest na 1 lut excl.

Od listów więcej wazących wzrasta portoryum w następującym stosunku: od 1—2 lutów excl. podwójne portoryum; od 2—3 lutów excl. potrójne, od 3—4 lutów excl. poczwórne itd., od każdego dalszego luta o pojedyncze portoryum więcej. Za listy rekomendowane z Prus do Danii, które przy oddaniu na pocztę muszą być frankowane, należy się oprócz powyższego portoryum za zwykłe listy jeszcze za rekomendowanie 2 sgr. bez względu na wagę listu. Przy listach rekomendowanych niemożna podawać oznaczenia wartości. — Próby towarów, wzory, które dla stosunków celnych tylko w wadze do trzech lutów mogą być przesłane pocztą listową, płacą jeżeli nieważą nad 2 luty pojedyncze, a powyżej dwóch lutów podwójne portoryum listowe według taryfy. Warunkiem tego zniżenia opłaty jest, ażeby próby towarów i wzory zapakowane były w sposób znaczny i ażeby załączony list mniej wazył jak 1 lut celny. Gazety, dzienniki, taryfy cen, drukowane okólniki i drukowane listy rekomendacyjne, z przepaską na krzyż lub z przepaską pojedynczą, które oprócz adresu, daty i podpisu niezawierają nic pisanego, podlegają, jeżeli są frankowane bez względu na oddalenie opłacie 1 sgr. od każdego luta. Przesyłki pieniędzy i pakietów między pruskiem a duńskim terytoryum pocztowym mogą być frankowane aż do granicy albo też zupełnie niefrankowane. Pruskie i duńskie portoryum wewnętrzne za takie przesyłki opłaca się według taryfy krajowych przesyłek pocztowych. Jeżeli się ekspedycya rzeczonych przesyłek odbywa morzem zapomocą pocztowych paropływów kursujących między Szczecinem a Kopenhagą, wtedy dopłaca się do krajowego portoryum pruskiego i duńskiego jeszcze mierne portoryum morskie. — Dla ułatwienia obrotu wolno także brać zaliczki pieniężne na listy między obydwoimi terytoryami pocztowymi, mianowicie ze strony pruskiej aż do 25 talarów pruskich, ze strony zaś duńskiej aż do 25 talarów bankowych. Od zaliczki pobiera się oprócz zwyczajnego portoryum za list jeszcze należność osobna według tych pozycyi, które na poczcie, gdzie się bierze zaliczka, są ważne dla przesyłek pieniężnych zostających w kraju. (L. k. a.)

(Rozporządzenie ministeryów handlu i finansów.)

Wiedeń, 17. stycznia. Dla wyrównania kursu pieniędzy papierowych przy opłacie należności celnych na mocy §. 17. wstępu do taryfy celnej nakazały ministerya handlu i finansów, ażeby w miesiącu lutym 1854 do każdego sta reńskich dopłacano 17½ proc. (Litogr. koresp. austr.)

(Ogłoszenie administracyi powszechnego instytutu zaopatrzenia.)

Wiedeń, 17. stycznia. Administracya połączonego z pierwszą austr. kasą oszczędności powszechnego instytutu zaopatrzenia podaje niniejszem do wiadomości, że przepisane statutami losowanie za rok 1853 na korzyść klas od roku 1825 aż włącznie do 1850 odbędzie się publicznie na dniu 21. stycznia 1854 w sali posiedzeń pierwszej austriackiej kasy oszczędności zacząwszy od 8. godziny zrana, na co zaprasza się niniejszem szanownych interesentów tego instytutu.

Przeznaczona na to kwota wynosi 41.960 złr. 17 kr. m. k.

Wiedeń, 14. stycznia 1854.

(W. Z.)

(Przeгляд liczby i zakresu działania władz policyjnych w Austrii.)

Z Wiednia piszą z dnia 12. stycznia do gazety Tryestyńskiej. Ukończona już organizacya władz policyjnych następcza ciekawy przeгляд liczby i zakresu tych organów rządowych. W Austrii istnieje 29 dyrekcji policyi z siedzibą w stolicach wszystkich krajów koronnych. — W większych krajach koronnych dodane są dyrekcjom komisaryaty okręgowe, których liczba wynosi w całym państwie 60. Prócz tego w pojedynczych miejscach, a mianowicie w miastach, które nie będąc stołecznymi, potrzebują jednak bezpośredniej czynności policyi, jak np. w Ołomuńcu, w Komornie, Szegedyń, w Paduy i w Pawii ustanowiono osobne komisaryaty policyi. Te komisaryaty w liczbie 36 mają wprawdzie poruczony cały zakres czynności dyrekcji, jednak są im podległe. Dla spraw policyjnych na granicy państwa istnieją expozytury i tak np. na granicy ku Saksonii w Bodenbach, ku Prusom w Oderbergu, ku Bawaryi w Braunau, Scharding itd. Gdy czynność tych expozytur jest nader ograniczona i odnosi się mianowicie do przestrzegania policyi pogranicznej, przeto siły i środki ich są również szczupłe. Takich mniejszych expozytur jest w ogóle 24. Dla odpowiedzenia zresztą ważnym wymaganiom zachodzącym w czasie pory kąpielowej w niektórych miejscach kąpiel mineralnych, ustanowiono w miejscach kąpielowych liczniej odwiedzanych na czas kuracyi tak zwane inspek-



cye kąpielowe, jako to: w Karlsbadzie, w Cieplicach, w Marienbadzie, Ischl, Gastein itd. Zadaniem ich jest głównie przestrzegać bezpieczeństwa obcych gości i popierać sprawy miejsca kąpielowego. — Liczba urzędników policyjnych w całym państwie wynosi 1599, między którymi 561 urzędników conceptowych, 6 lekarzy, 468 urzędników kancelaryjnych i 548 sług. — Przy znacznej objętości spraw przydzielonych w Austrii organom policyjnym przyznać należy, że liczba ta jest nieznaczna. Uwzględnić tu jednak trzeba także żandarmerię i inne korpusy straży policyjnej, które sprawują zewnętrzną służbę czynności policyjnej.

## Ameryka.

(Wiadomości z Meksyku. — Wyprawa pułkownika Walker do niższej Kalifornii.)

**Z Meksyku** donoszą z dnia 17. grudnia: Santa Anna przyjął deklarację z Guadalaxara z pensją 60.000 dolarów i tytułem: Najdostojniejsza Wysokość. Również zastrzegł sobie prawo mianowania następcy na przypadek swojej śmierci.

— Dnia 25. listopada panowało wielkie wzburzenie w San Domingo. Francuski parostatek wojenny zagnił mianowicie rząd tamtejszy do złożenia sumy 3000 dolarów tytułem wynagrodzenia za wydalenie dwóch obywateli francuskich. Komendant francuski zażądał następnie od prezydenta Santana, „żeby usunął swoje ministerium i zastąpił je ministrami więcej sprzyjającymi interesom francuskim.

— Wyprawa pułkownika Walker do niższej Kalifornii wywołała w pobliskiej meksykańskiej prowincji Sonora wielkie wzburzenie. Gubernator Sonory wydał dnia 10. grudnia proklamację w Ures, w której pierwszym artykule powiedziano, że wszyscy cudzoziemcy, którzy wylądują bez pozwolenia władz i zbierać się będą w hufce zbrojne, będą uważani i traktowani jako korsarze. (W. Z.)

## Anglia.

(Korespondencya z Konstantynopola do dziennika „Times.“)

**Londyn, 10. stycznia.** Korespondencya do dziennika *Times* z Konstantynopola z 22. grudnia pisze: Wypadek walki morskiej pod Sinopą okazał wyższość floty rosyjskiej nad turecką. Potąd lekce sobie pierwszą wazono, gdy tymczasem liczono wiele na drugą, zostającą pod kierownictwem oficerów angielskich. Lecz mimo sprzecznych sprawozdań o tej walce, sprawdzają się jednak niektóre bardzo ważne fakty. Jedną część floty rosyjskiej trzymała się przez kilka dni na wysokim morzu podczas burzy, na którą Turcy na przeciwnym wybrzeżu wystawiać się nie śmieli lub niechcieli. Jakim-że więc prawem przezywają majtków rosyjskich rekrutami żydowskimi i szczurami polnemi? Potykali się też z nieprzyjacielem z wielką odwagą i w najpiękniejszym porządku bojowym; jak dalece okręta zbliżyły się do siebie, niepodobna z pewnością oznaczyć, lecz musiały zetknąć się dość blisko. Jeden z ocalonych Turków opowiadał między innymi, że nagle ujrzął przed sobą całą ścianę nasadzoną działami, i że zaraz potem zrobiono kulami działowymi wielki wyłom w ścianie okrętu tureckiego. W przeciagu jednej prawie godziny zatopiono, wysadzono w powietrze, lub też spalono jedynaście okrętów. Jedyny-to przykład tak zupełnej klęski w tak krótkim przeciagu czasu. Jedną jeszcze nierówność sił przeciw sobie walczących klęskę tę poniekał tłomaczy. Rosyjanie okazali wszakże przytem zupełną znajomość sztuki wojowniczej w zastosowaniu wszystkich ulepszeń nowoczesnych, zasypując nieprzyjaciela gradem kul 68-, 42- i 32funtowych, tudzież Scalowemi bombami. Ogromna siła niszcząca nowoczesnej metody teraz dopiero całkiem się sprawdziła. Z drugiej strony obawiali się Turcy tak burzy na morzu, jak i nieprzyjaciela. Przedstawiano im wprawdzie nieraz niebezpieczeństwo ich stanowiska i podawano środki ocalenia się, mimo-to jednak nie usłuchali tej rady, i sami wystawili się na straszną klęskę. Pewna też, że wielu z nich walczyło z meztwem i prawie z rozpaczą, ztemwszystkiem jednak uszło z jedynastu kapitanów czterech z placu bitwy — a może i więcej. Dawniej miały okręta tureckie majtków greckich, zdolnych bardzo do służby okrętowej; teraz zaś nie ma innych majtków jak tylko tureccy, a podczas jednej wycieczki na czarne morze zachorowało na jednym już tylko okręcie 400 ludzi i leżało na pokładzie pokotem. (Abbl. W. Z.)

## Francya.

(Rekrutowanie majtków w Havre. — Rozporządzenie ministra wojny.)

**Paryż, 12. stycznia.** *Journal de Havre* donosi o werbowaniu i rekrutowaniu majtków w Havre. Do służby okrętowej powołują wszystkich majtków w wieku od lat 20 do 40, tych, którzy nie wysłużyli jeszcze czteroletniej kapitulacji swojej, i tych wszystkich, co dłużej nad rok zostają już na urlopie. Potąd jeszcze nie ogłoszono liczby potrzebnych rekrutów. Podobną rekrutację przedsięwzięto i w Cherbourg.

— Minister wojny rozporządził, ażeby dyrekcjom kolei żelaznych dodawano na ich żądanie potrzebną liczbę żołnierzy dla odgartywania śniegu i ułatwienia komunikacji. (A. B. W. Z.)

## Szwajcarya.

(Sprawy W. rady w Neuenburgu.)

**Berna, 10. stycznia.** Wielka rada w Neuenburgu uchwaliła zaprowadzenie szkół przemysłowych, mających wychowawcom tak mezkim jak i żeńskim dawać dokładniejszą niż w prywatnych zakładach naukę, a mianowicie usposabiać ich zupełnie do kupieckiego,

przemysłowego i artystycznego powołania. Z prawa obowiązane są gminy, które także szkoły u siebie mieć zyczą, do płacenia pewnych należności, a w szczególności mają oprócz wystawienia budynku szkolnego urządzić własnym kosztem bibliotekę, gabinet fizyczny, laboratorium chemiczne, gymnastykę itd. Każdej szkole przemysłowej daje skarb publiczny pewną subwencję, a to aż do sumy 5000 franków. (Zeit.)

## Włochy.

(Najnowsze wiadomości z Włoch.)

Wychodzący w Turynie dziennik *Parlamento* zawiera w ostatnim numerze wiadomości z państwa kościelnego donoszące, że drożyzna niezbędnych żywności coraz więcej się wzmaga. Pochodzi to z nieurodzaju, który w tym roku szczególnie we Włoszech był bardzo dotkliwy, niedostatek więc jest na szczęście tylko przemijający. Wszakże i Piemont dotknięty jak wiadomo tą samą klęską i nietylko zdarzały się niedawno w tym kraju burzliwe demonstracje, tak zwane rozruchy zbożowe, ale w ostatnich czasach uczuć się dało w całym kraju przesilenie handlowe, które w samym Turynie za sobą pociągnęło bankructwa na kilka milionów lire.

*Parlamento* donosi o bardzo zasmucającym wypadku, który się zdarzył w Ofaerze w państwie kościelnym. Lekarz jeden i jeden kanonik padli ofiarą skrytobójstwa, ulice miasta są dlatego wieczorem zupełnie opuszczone a teatr zamknięty. Jeżeli tej zbrodni nie są obce motywa polityczne, tedy byłaby ona znnowu oznaką życia owej nieszczęsnej partii, której ulubionym środkiem do popierania zgubnych planów jest jak wiadomo morderstwo. Ta partya wprawdzie w Piemencie powierzchownie jest przytłumiona, jednak nie przestaje szukać tam związków dla swej czynności.

Z nad granicy piemoncko-francuskiej donoszą tamtejsze dzienniki, że z Francji wydalono znaczną liczbę poddanych piemonckich. Na jednej stacyi pogranicznej zgłosiło się więcej niż dwadzieścia takich indywiduów do przejęcia granicy. (L. k. a.)

(Poczta włoska.)

**Turyn, 11. stycznia.** *Gas. Piem.* zawiera traktat telegraficzny zawarty między Austrią i Piemontem, który według król. dekretu z 31. grudnia wchodzi w całej swej osnowie w moc obowiązującą.

— Z Nizy donoszą z 5go, że z Francji wydalają ciągle jeszcze rozmaite osoby, a to w kierunku Var. Od 1. grudnia odstawiono 43 podobnych osób na granicę.

— *Univers* pisze: Biskupi prowincji kościelnych Turynu i Chambery reklamowali wspólnie u senatu prawa kościoła zagrożone nanowu ustawą rekrutacyjną, jaką Izba druga niedawno uchwaliła. Oprócz tego założyli biskupi kościelnej prowincji Turynu u tronu królewskiego protest przeciw ustawie, która uwłacza powadze kościoła i zrywa niektóre na korzyść jego przyjęte zobowiązania.

— W 8 gminach rozwiązano gwardyę narodową dla nienależytego jej zachowania się podczas ostatnich wypadków w Aosta, a czterech syndyków złożono z posad z tej samej przyczyny.

— Właścicielom psów polecono urzędowem obwieszczeniem podać liczbę tych zwierząt dla uregulowania przypadającego podatku. Równocześnie oznajmiono, że brytanów w stolicy trzymać nie wolno.

— W Turynie zaszły znaczne bankructwa wynoszące w ogóle do 4 milionów franków.

— Z Genuy donoszą z 11go: Giełda znacznie się już uspokoiła; również i z Marsylii otrzymano zaspokajające doniesienia. (A. B. W. Z.)

(Oszukaństwo handlarzy. — Mianowanie.)

**Rzym, 3. stycznia.** Przy rewizji miary i wagi oddał rząd mnóstwo handlarzy za oszukaństwo pod śledztwo sądowe. Mimo to nieprzestają piekarze sprzedawać chleb niedobry i na złą wagę, lud słusznie się na to skarży. Jego Świątobliwość kazał dlatego zaprowadzić cztery normalne piekarnie: w Borgo, niedaleko Piazza del Popolo, przy Piazza Montanari i w Rione Monti, gdzie lud może kupować chleb dobry i o sprawiedliwej wadze. Dwie takie piekarnie już są czynne. — Jego Świątobliwość Papież mianował Mons. Giuseppe Bovieri tymczasowym swym pełnomocnikiem w Szwajcaryi. — Za kilka dni udaje się p. Giuseppe Bovieri na swoją posadę. — Od dwóch dni są ulice miasta oświetlone lampami gazowymi. (A. B. W. Z.)

(Nędza w Sycylii. — Środki rządu dla zapobieżenia rozruchom mas bez zatrudnienia.)

W Sycylii ma być tak nadzwyczajna nędza, że w Messynie, Grigenti, Catanisetta i na innych miejscach zaszły powtórne zaburzenia spokojności publicznej, a zgłodniały lud porozbijał i zrabował magazyny zboża „bogatychem lichwiarzy.“ Dla zapobieżenia dalszym excesom powziął rząd plan zatrudnienia ile możności klasy wyrobników bez zarobku przy naprawianiu budowli publicznych, zakładaniu gościńców i stawianiu mostów wewnątrz kraju, a koszta tych nowych przedsięwzięć opędzać z funduszy skarbu państwa, jeźli by gminy nie były w stanie ponosić je z własnego majątku. W Sycylii zatrudniono teraz blisko 200.000 robotników w ten sposób. (A. a. Z.)

## Niemce.

(Sprawy drugiej izby. — Raport komisji finansowej. — Plan przekształcenia berlińskich szkół dla ubogich.)

**Berlin, 12. stycznia.** Drugiej izbie przedłożono wczoraj mnóstwo nowych wniosków do ustaw ze strony rządu. Prócz tego



ukończyła izba obrady nad westfalskim regulaminem spraw. Rząd chciał nadać landratom w miastach liczących 10,000 mieszkańców prawo nadzoru, ale propozycyi tej nie przyjęto.

Komisya finansowa zdała raport o prowizorycznym rozporządzeniu względem zmian w taryfie celnej i dodała do tego rozporządzenia memorandum rządowe. Komisya proponuje między innymi: ażeby 1) ogłosiła dekret prowizoryczny z d. 31. października r. z. za usprawiedliwiony, 2) udzieliła rozporządzeniu swoje przyzwolenie, i 3) podała wniosek do rządu: ażeby izbom przynajmniej w ciągu najbliższego peryodu posiedzeń przedłożono zupełną taryfę powszechną do potwierdzenia.

Komisya sprawiedliwości izby drugiej zaleca izbie nieodmienne przyjęcie projektu do ustawy względem przypuszczenia cudzoziemców do zawierania związków małżeńskich w król. pruskich państwach.

Ponieważ doświadczenie nauczyło, że niemoralne dziewczęta należą po największej części do klasy służących, przeto zaproponowano magistratowi, ażeby z funduszu sług założono domy poprawy dla tych nieszczęśliwych. Magistrat uznał wprawdzie plan założenia takich domów poprawy za bardzo zbawienny, oświadczył się jednak przeciw dostarczeniu środków z funduszu sług, bo przeznaczeniem wspomnianego funduszu jest wynagradzać tylko pocziwe sługi.

Tutejsza administracya ubogich postanowiła wpłynąć na przekształcenie berlińskich szkół dla ubogich. Dotychczas uwzględniała władza komunalna przy regulowaniu szkół dla ubogich najwięcej naukę samą, a wyjątkowo wtedy tylko wolno było odbierać dzieci ze szkoły i używać ich do roboty, jeżeli się rodzice wykazą, że położenie ich wymaga wsparcia w robocie ze strony dzieci i jeżeli dzieci nabyły już pewien stopień wykształcenia. Według planu administracyi ubogich mają te szkoły tak być przekształcone, ażeby nauka nie przeszkadzała robocie dzieci. Mają być przeto udzielane tylko przez 3 godzin dziennie, a mianowicie w lecie od 6—9, a w zimie od 7—10, lub po południu od 4—7. Nauka ma obejmować tylko religię, czytanie, pisanie i rachunki. (A. B. W. Z.)

(Powszechnie mobilizowanie zbrojnych sił Rosyi. — Modyfikacya w zakazie wywozu zboża z królestwa pruskiego.)

**Berlin, 14. stycznia.** „Neue Pr. Ztg.“ potwierdza nie tylko dawniejsze swe doniesienia o powszechnem zmobilizowaniu sił zbrojnych w Rosyi, lecz nadto uwiadamia, że J. M. Cesarz Rosyi polecił zmobilizować bataliony rezerwowe dla pułków pieszych, a mianowicie w korpusie grenadierów i gwardyi.

Do dziennika „C. B.“ piszą, że w sprawie wydanego zakazu względem wywozu zboża z królestwa polskiego przyzwolono na wywóz tych zapasów, które jeszcze przed ogłoszeniem wspomnianego zakazu zakupiono w Polsce dla krajów zagranicznych. „Neue Preuss.“ Ztg.“ dodaje wszakże, że wiadomość ta potrzebuje jeszcze sprawdzenia.

„Korresp. Bureau“ upewnia, że nie zaszły żadne jeszcze negocjacje względem przystąpienia Prus do skandynawskiego traktatu neutralności. Rząd nie uważa potąd jeszcze potrzeby zawarcia osobnego aliansu z Szwecją i Danią, natomiast jednak zwraca szczególną uwagę na kwestyę porozumienia się do stosunku bander neutralnych w obec skandynawskiego traktatu. (Abbl. W. Z.)

(Straty handlarzy zbożem.)

**Toruń, 8. stycznia.** Kilkunastu handlarzy tutejszych poniosło dotkliwe straty z przyczyny wydanego w królestwie polskiem zakazu wywożenia zboża, który z dniem 13. b. m. wszedł w moc obowiązującą. Zakupili oni znaczne zapasy żyta, i dla krótkości przyzwolonego terminu nie mogli się wcześniej z wywozem jego ułatwić. Udali się więc w tym względzie do tujejszej Izby handlowej z prośbą o wyjednanie u rządu rosyjsko-polskiego, izby im wolno było nawet i po upływie pomienionego terminu wyprowadzić własność swoją z granic królestwa polskiego. (Zeit.)

(Stan majątku miasta Mnichowa. — Projekt względem upoważnienia banku mnichowskiego do wydawania pieniędzy papierowych.)

**Mnichów, 10. stycznia.** Miasto Mníchów miało w roku administracyjnym 1852—53 dochodu 1,279.687 fl., a wydatków 1,265.049 fl. — Projekt względem upoważnienia bawarskiego banku wekslowego i hipotekarnego pod pewnymi warunkami do wydania pieniędzy papierowych w dalszej sumie 8 milionów doznał w radzie państwa rozmaitych trudności, zaczem jak nateraz nie będzie obecnemu sejmowi krajowemu przedłożony. (Zeit.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 16. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5% 99<sup>5</sup>/<sub>8</sub> p. 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>% z r. 1850 99<sup>1</sup>/<sub>8</sub>. 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>% z r. 1852 99<sup>2</sup>/<sub>8</sub>. 4% z r. 1853 98<sup>1</sup>/<sub>4</sub> p. Obligacye długu państwa 90<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. Akcy bank. 101<sup>1</sup>/<sub>2</sub> l. Pol. liaty zastawne nowe 94; Pol. 500 l. —; 300 l. —. Frydrychsdory 13<sup>1</sup>/<sub>12</sub>. Inne złoto za 5 tal. 9<sup>1</sup>/<sub>8</sub>. Austr. 5% met. 75<sup>5</sup>/<sub>8</sub>. Austr. banknoty 84<sup>1</sup>/<sub>8</sub>.

## Księztwa Naddunajskie.

(Doniesienia z Wołoszczyzny.)

Gazeta Kronsztadzka z d. 9. b. m. zawiera następujące doniesienia z Wołoszczyzny: W ostatnich dniach odbywały się także w okolicy Kalafatu wnet więcej, wnet mniej zacięte potyczki. Mamy wiadomości z małej Wołoszczyzny sięgające po 6. b. m. Dnia 31. grudnia ztoczono bardzo krwawą bitwę pod Czetate, a odtąd odbywają się codziennie potyczki forpocztowe. Dnia 6. b. m. walczone przez siedm godzin od 8. god. zrana do 3. po południu z największą zaciętością. Turcy zajawszy d. 3. i 4. pozycye pod Pojaną, Maglavitu i Hunia, uderzyli o 8. god. zrana dnia 6. stycznia z największą

odwagą i silnym ogniem działowym na Rosyan pod Czetate, musieli się jednak cofnąć ku szancom pod Kalafatem zagrożeni rosyjskim oddziałem wojska od prawego skrzydła a nawet z zaplecza.

Strata miała być z obydwóch stron bardzo znaczna. Turcy stoją teraz za ogromnemi i mocno uzbrojonymi szaniami pod Kalafatem i oszańcowali wszystkie wsie i lepsze pozycye ku wschodniej stronie Dunaju. W Czuperceni, w południowo-zachodniej stronie Kalafatu, bezpośrednio nad Dunajem stoi dosyć silna legia cudzoziemców, po największej części Węgrów pod komendą własnych wodzów węgierskich. (Ll.)

(O bitwie pod Kalafatem.)

O wspomnianej tylokrotnie bitwie pod Kalafat podaje dziennik kronsztadzki „Satellit“ z 3go b. m. następujące bliższe szczegóły: Cała załoga Krajowy wyruszyła ze switem ku Kalafatowi pozostawiając tylko chorych w mieście. Gdy pod wieczór wojsko niewróciło, powstała wielka obawa w Krajowej, która nazajutrz powiększona jeszcze tą fałszywą wiadomością, że Rosyanie starli się mocno z Turkami i że tysiące żołnierzy z załogi krajowskiej już poległo. Wielu mieszkańców opuściło miasto i w tem-to zamieszaniu pisano i wyprawiano w świat owe wiadomości o wielkiej bitwie pod Kalafatem. W rzeczy zaś była to tylko wielka wyprawa rekognoscyjna generała Fischbach, który na drugi dzień wieczór wszedł spokojnie do Krajowej niestraciwszy ani jednego żołnierza. (Tr. Ztg.)

## Turcy.

(Narady wojenne Omera Baszy.)

**Z Ruszczuk** donoszą, że Omer Basza kilkakrotnie przydawał na naradach wojennych, gdzie dyskutowano nad stanowczem powzięciem przyszłego planu operacyi. W obozie tureckim obawiają się, ażeby książę Górczaków równocześnie na kilku punktach przemocą nie przeprowadził się przez Dunaj i dlatego nastąpiły kilkakrotnie dyslokacye wojsk i wzmocnienia pojedynczych oddziałów. Na przeciw o tych punktów Dunaju, gdzie się koncentrują wojska rosyjskie, sypią Turcy niezamordowane szanice i okopy. O pół mili od Dzurdzewa oszańcowali się Rosyanie i nagromadzili mnóstwo pontonów. Omer Basza kazał na przeciwnej stronie wybudować warownię i wytoczyć baterye. (Tr. Z.)

## Doniesienia z ostatniej poczty.

**Paryż, 16. stycznia.** Trzyprocentowa renta stała przy otwarcu giełdy na 71, 80; podniosła się około południa na 72, 10, spadła ponizej znowu na 71, 50, a przykońcu giełdy stała znowu 71, 60.

**Lndyn, 16. stycznia.** „Morning Herald“ ogłasza list księżny Orleańskiej do księcia Nemours z dnia 10. grudnia r. z. w którym odrzucono skojarzenie się (fusion), a zasadę obranego królestwa zastrzeżono Synom.

**Turyn, 14. stycznia.** Fregaty niderlandzkie „Prinz von Oranien“ i „Doggersdank“, które dotychczas stały w Smyrnie, przybyły z Messyny do Spezia. (L. k. a.)

— Lloyd Wiedeński z d. 17. b. m. pisze: Depesza telegraficzna z Konstantynopla z d. 5. b. m. donosi: Gdy notę porty przedłożono Sułtanowi dnia 31go grudnia do sankcyi, poczyniono w niej jeszcze następujące odmiany: Najprzód zamiast: Ile możności jak najprędza ewakuacya księstw naddunajskich, zredegowano: „w 15 do 20 dni po przyjęciu ze strony Rosyi.“ Powtóre „odnowienie traktatów z szczególnym względem na całość i niezawisłość państwa ottomańskiego.“ Po trzecie „porta polepszy swój system administracyjny, sama, dobrowolnie z własnego popędu.“ — Wszystkie okręta angielsko-fancuskich i turecko-egypskich flot wypłynęły na czarne morze. Angielskie okręta miały na pokładzie 7000 wojska lądowego.

## Wiadomości handlowe.

(Ceyy targowe w Tarnowie.)

**Tarnów, 1. stycznia.** W ostatnich dwóch tygodniach grudnia płacono na naszych targach w przecięciu za korzec pszenicy 9r.51k.; żyta 7r.45k.; jęczmienia 6r.12k.; owsa 3r.32k.; grochu 9r.22k.; bobu 12r.; tatarki 3r.36k.; — cetnar siana kosztował 55k.; słomy 38k.; — sag drzewa twardego sprzedawano po 7r.6k., miękkiego po 5r.38k. mon. konw.

(Ceny targowe w obwodzie jasielskim.)

**Jasło, 10. grudnia.** Według doniesień handlowych podajemy średnie ceny czterech głównych gatunków zboża, jakie były od 16. do 31. grudnia r. z. na targach w obwodzie naszym: korzec pszenicy 9r.36k. do 9r.52k.; żyta 7r.40k.—8r.4k.; jęczmienia 6r.20k.—6r.30k.; owsa 3r.16k. do 3r.36k. m. k.

(Ceny targowe w obwodzie Bocheńskim.)

**Bochnia, 9. stycznia.** Według doniesień handlowych padajemy średnie ceny zboża i innych foraliów, jakie były w grudniu na targach w Bochni, Wieliczce, Wojnicz i Brzesku: korzec pszenicy 10r.4k.—11r.24k.—10r.25k.—11r.3k.; żyta 8r.29k.—8r.48k.—8r.26k.—8r.51k.; jęczmienia: 6r.50k.—7r.24k.—6r.30k.—7r.48k.; owsa 3r.57k.—3r.52k.—3r.30k.—4r.; ziemniaków 3r.36k.—0—2r.48k.—2r.45k. Cetnar siana 1r.3k.—1r.6k.—1r.21k.—1r.; nasienia koni-



cza w Bochni 28r 45k. Sąg drzewa twardego 7r.12k.—7r.24k.—8r.—7r.12k., miękkiego 5r.12k.—6r.—6r.20k. Funt mięsa wołowego 4k.—4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>k.—4k.—4k. Garniec okowity 2r.15k.—2r.—1r.50k.—1r.36k. m. konw. Hreczki, kukurudzy i wełny nie było w handlu.

(Handel zbożem.)

**Gdańsk, 12. stycznia.** Ostatni poniedziałkowy targ londyński zamknął się z podwyższeniem 4 do 6 szylingów, częścią dla utrudnionych śniegami dowozów krajowych, częścią dla wielkiej krajowej konsumpcji i coraz wyraźnej okazującej się niedostateczności zeszłorocznego zbioru. — Za piękną hiszpańską pszenicę osiągnięto już cenę 100 szylingów kwarter.

W ciągu tygodnia dostawiono do Londynu:

Pszen., jęcz., słodu, owsa, żyta, bobu, grochu, wyki, s. ln. i rzep. z kraju 3496 6387 — 21885 — 1291 — 22177  
z zagran. 23228 4710 — 4375 — 2150 — 83644

Nietylko pszenica i mąka, ale jęczmień, groch, owies od 1 do 3 szylingów wyżej płacone były.

Irlandzkie, Szkockie i wszystkie bez żadnego wyjątku prowincjonalne targi równem ożywieniem odznaczały się.

We Francji chwilowa stagnacja ustępowała wyraźnej ku poprawie cen dążności; a ostatnie paryskie i marsylskie targi dały miejsce licznym i ważnym tranzakcyom.

Na wszystkich europejskich handlowych placach ceny zbożowe przybrały; ale przy zamkniętej nawigacji kupujący na tak wysokie ceny wahają się wchodzić w interesa.

Na naszej wszakże giełdzie za małą partycję pięknej starej pszenicy zapłacono dotąd jeszcze nie znaną w tym roku cenę 750 guld. (8 rsr. 45<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kop. za korzec).

Dowozy lądowe i kolejną żelazną po przybierających cenach łatwy znajdowały odbył. W ogólności handel pszeniczny na najpożądaniejsze znajduje się stopie i świetnie na wiośnię przedstawia widoki.

**Kursa zamian.** Londyn 196<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. Hamburg 44<sup>7</sup>/<sub>8</sub>. Amsterdam 101<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. Warszawa 96<sup>1</sup>/<sub>2</sub>.

*Makowski, Kendzior & Comp.  
(Koresp. handl.)*

### Przyjechali do Lwowa.

Dnia 19. stycznia.

Hr. Łoś August, ze Złoczowa. — PP. Ciepeliowski Dyon., c. k. radzca kryminalny, z Tarnopola. — Hofmann Jan, c. k. przełożony obwod., z Kołomyi.

### Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19. stycznia.

PP. Turkull, do Tarnopola. — Lewicki Józef, do Bonowa. — Frank Ferdynand, do Hanaczowa. — Malczewski Juliusz, do Skwarzawy.

### Kurs lwowski.

Dnia 19. stycznia.	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . m. k.	5	42	5	46
Dukat cesarski . . . . . " "	5	46	5	50
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	9	59	10	4
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	56	1	57
Talar pruski . . . . . " "	1	47	1	49
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	1	26	1	27
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. . . . . " "	90	15	90	35

### Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 19. stycznia 1853.	złr.		kr.	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po . . . . . m. k.	—	—	—	—
Przedano " " 100 po . . . . . " "	90	—	42	—
Dawano " " za 100 . . . . . " "	90	—	12	—
Żądano " " za 100 . . . . . " "	—	—	—	—

(Kurs wiedeński i wekslowy z 19. stycznia 1853.)

Obligacje długu państwa 5% 91<sup>7</sup>/<sub>16</sub>; 4<sup>1</sup>/<sub>2</sub>% 80<sup>15</sup>/<sub>16</sub>; 4% —; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —; 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub>% —. Losy z r. 1834 —; z r. 1839 133. Wied. miejsko bank. — Akcy bankowe 1319. Akcy kolei półn. 2250. Głognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 628. Lloyd 580. Galic. l. z. w Wiedniu —. Akcy niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. 485 złr.

Amsterdam l. 2. m. 105. Augsburg 125 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 124<sup>1</sup>/<sub>4</sub> p. 2. m. Hamburg 93 l. 2. m. Liworna 122 p. 2. m. Londyn 12.10. l. 3. m. Medyolan 122<sup>5</sup>/<sub>8</sub>. Marsylia 146<sup>1</sup>/<sub>2</sub>. Paryz 146<sup>3</sup>/<sub>4</sub> l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —

(Kurs pieniężny na giełdzie wied. d. 17. stycznia o pół. do 2. popołudniu.)  
Ces. dukatów stęplowanych agio 29<sup>1</sup>/<sub>4</sub>. Ces. dukatów obrączkowych agio 28<sup>3</sup>/<sub>4</sub>. Ros. imperyalu 9.56 Srebra agio 22<sup>1</sup>/<sub>2</sub> gotówką.

### Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 19. stycznia.

Pora	Barometr w mierze wiedz. sprawdzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	28 " 7	+ 1°	+ 1,5°	połud.-zachod.	mgła
2 god. pop.	28 1 8	+ 1,5°	+ 1°	"	pochmurno
10 god. wie.	28 1 8	+ 1°	"	"	"

### TEATR.

**Dziś:** dramat polski: „Chata wuja Tomasza.”  
**Jutro:** Na dochód kapelmistrza orkiestry teatralnej pana Józefa Schürer opera niem.: „Othello, der Mohr von Venedig.”

## KRONIKA.

Trzynasta składka z wykupna kart uwalniających od powinszowań Nowego Roku 1854:

Złożyli: Jego Excellencya najprzewieleb. Metropolita i Prymas Galicyi JMks. Michał Lewicki 10r., przewielebny JMks. Biskup i dziekan kapituły Bocheński 2r., ks. Michał Kuziemski, scholastyk 40k., ks. Jan Łoćocki, kanonik 20k., ks. Janowicz, kanonik 20k., ks. N. Izak, kanonik 1r., ks. Jędrzej Dutkiewicz, kanonik 1r., ks. Cyryl Dębicki, kanonik 1r., ks. Telichowski, kanonik 1r., Jego Excell. Kajetan hr. Lewicki, c. k. rzeczywisty tajny radzca 5r., pp.: Mosch c. k. radzca gubern. 2r., N. N. 1r., Cypryan hr. Komorowski 3r., Dostenberg, c. k. sekretarz gubern. 1r., Morawetz, komisarz 1r., Werner, radzca gubern. 5r., Jan Ruebenbauer 30k., pani hrabina Grabowska 5r., pp. Waniek, c. k. nadkomis. wojenny 1r., Dr. med. Machold 1r., pani Łodyńska, właścicielka dóbr 6r., pp. Romaszkan 1r., Adamski, radzca gminy 2r., Zacherl 1r., Wegner 1r., Chitry 40k., Finkel 30k., Em. Wiegł 20k., Marya Kochlewska 6k., Leon Swieprawski 30k., Jan Wollmann 30k., Dr. Dendor 30k., Lewicki 1r., Kostecki 30k., pani Anna Heusler 30k., pp. Antoni Filipowski 20k., Ignacy Nossig 10k., Sendermann 15k., Wrześniowski 10k., Stephani 10k., Elias Maziecki 10k., Wszelarczyński 1r., Idalia księżna Soltykoff 2r., Franciszek Smoleński 1r., Jan Windeisen 1r., Mojżesz Landes 6k., Antonina Kuzińska 10k., Anna Piórkowska 8k., Maciej Rzepecki 8k., Szymon Towarnicki 6k., Gedalia Hrech 10k., Grzegorz Brunarski 10k., Jan Rozborski 4k., Rifke Pories 6k., Marya Bronarska 10k., Antoni Bronarski 6k., Marcin Rozborski 4k., Bazyli Zarka 5k., Abraham Manz 10k., Helena Römisch 24k., Damian Dawidowski 1r., Maciej Bazarowski 10k., Wolf Rosenberg 6k., Grzegorz Spala 4k., Wilhelm Schram 10k., Karol Stein 5k., Josiel Grasberg 20k., Mojżesz Schatten 4k., Ignacy Glimarski 1r., Alojzy Nowicki 1r., Helena Nowicka 1r., Konstanty Czaprąński 30k., Feliks Zelewski 24k., Stefan Siemasz, oficyał obrach. 1r., Jakób Szwedzicki, gr. kat. dziekan 1r.

Ze składki XIII wpłynęło razem . . . 69 złr. 51 kr.  
Łącznie z dawniejszą (ob. Nr. 13 G. L.) . . . 1257 złr. 1 kr.  
Wynosi ogółem . . . 1326 złr. 52 kr.

Z przedstawienia d. 13. b. m. w teatrze dwóch sztuk, polskiej i niemieckiej na dochód Ubogich wpłynęło 333 złr. 35 kr. m. k. włącznie z tem, co z hojności łaskawych dobrodziejów nadpłaconem było.

Władysław Dydyński. Zeszłej niedzieli, tak piszą z Wiednia, mieliśmy sposobność słyszeć tego artystę w salach Sperla, i możemy mu rokować najpomyślniejszą przyszłość. Produkcye pana Dydyńskiego muszą się podobać, bo ma-

ją cechę oryginalności i z zadziwieniem ujrzeliśmy tyle piękności muzycznych w utworach tańcowych. Szczególnie podobały się jego mazury i polonesy, i miał je kilka razy powtarzać wśród grzmiących oklasków. Właśnie zaangażowano tego artystę na bal stawiański, i przekonani jesteśmy, że mimo licznych przeszkód ustali sobie tu należyta sławę.

— Z Paduy piszą do Gazety Tryestyńskiej: Liczba uczniów wpisanych dotychczas w uniwersytecie tutejszym wynosi 1433, a więc blisko o trzecią część więcej, jak w Pawii (1099). Z tych jest 73 teologów, 575 jurystów, 479 słuchaczy medycyny, chirurgii, farmacyi itd., 299 inżynierów. W Pawii niema, jak wiadomo, fakultetu teologicznego, a na inne fakultety uczęszcza następująca liczba uczniów: Na filozoficzny 458, na jurydyczny 368, a na medyczny 271. Że uniwersytet ten więcej jest odwiedzany, jak lombardzki, mimo większej ludności i zamożności Lombardyi, pochodzi zład, że tam industria i handel daleko więcej się potrzebują, jak u nas. Inny zaś powód jest ten, że z Wybrzeża i Dalmacyi wolą uczyć się w Paduy jak w Pawii.

— Z Jakobstadt (w Finlandyi) donoszą, że ludzie zbierający niedawno ziola i mech w lesie, natrafili na zimowe legowisko węzów, i pierwszego dnia ubili 180 sztuk. Nazajutrz zebrali się ludzie zwabienci ciekawością na tem samym miejscu i znaleźli taką mnogość węzów, że ubito w ogóle 440 tych niebezpiecznych gadzin.

— Bazar w Rio de Janeiro. Najpiękniejszą ulicą stolicy Brezylji jest Rua do Ouvidur, gdzie znajdziesz najpiękniejsze sklepy, a w sklepach wszystko, co najwytworniejsze i najdroższe. Jestto miejsce codziennej przechadzki pięknego i bogatego świata; za przepysznyimi wystawami bogatych magazynów wabia najnowsze materye z Paryża i Lugdunu, z Genewy i Bruxeli, z Liwerpoolu i Birminghamu itp. Sprzedający rzadko mniej biorą jak 100%, a czasem nawet do 400% zysku, a jednak znajdują zawsze chętnego kupca na swój towar, jeżeli tylko wpada w oko, i szczególnie pięknym przystrojem się odznacza, bo to główna rzecz u Brezyljczyków. Bardzo często zdarza się widzieć poślednie towary zawinięte w najpiękniejszy karton i obwiązane jedwabnemi wstążkami; częstokroć karton więcej wart niż towar.

— Profesor Virchow w Würzburgu znalazł przy obdukcji zmarłego N., że wszystkie organa piersiowe i brzuchowe były w przewrotnem położeniu, tak, iż wątroba leżała po lewej, a śledziona po prawej stronie, serce także po prawej stronie, a organa sąsiednie w odpowiednich miejscach. Ta odmiana położenia wnętrzości nie wywierała w nim jednak szkodliwego wpływu za życia; w roku czterdziestym umarł na tyfus, i aż do ostatniej choroby był zawsze czysty i zdrowy.